

Lausunto

21.12.2023

MV/26055/2023

1 (3)

VR-yhtymä Oyj

Viite Lausuntopyyntö 8.11.2023 / Kaj Perhola

Asia Museoviraston lausunto VR:n luovutettavista asemakiinteistöistä

VR-Yhtymä Oyj (VR Group, VR) on pyytänyt Museovirastolta lausunnon, jossa selvennetään menettelytapoja Rautatiesopimuksen piirissä olevien VR:n omistamien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden asemakiinteistöjen luovutusten osalta.

Vuonna 1998 solmittu rautatiesopimus on nimensä mukaisesti "Sopimus menettelytavoista valtakunnallisesti merkittävien rautatieasema-alueiden säilyttämiseksi ja suojelemiseksi". Se ei ole varsinainen suojelupäätös vaan menettelytapa sopimuksen piiriin kuuluvien alueiden ja rakennusten säilyttämisen ja suojelun turvaamiseksi sekä suojeluratkaisujen aikaansaamiseksi alueita ja rakennuksia kehitettäessä tai luovutettaessa. Sopimus ohjaa ottamaan alueiden käytössä huomioon maamme rataverkon keskeiset rakennusmuistomerkit.

Rautatiesopimus on laadittu turvaamaan sellaisten alueiden ja niihin kuuluvien rakennusten suojelun, säilymisen ja kehittymismahdollisuuksien turvaaminen, joiden suojelu ei ollut kaavalla tai erillisellä suojelupäätöksellä ajantasaisesti ratkaistu. Museovirasto katsoo, ettei sopimuksen mukainen menettelytapa ole enää ajankohtaisena sellaisten kohteiden osalta, joiden suojelu on sopimuksen solmimisen jälkeen ratkaistu kohteen suojelutavoitteet huomioivalla asemakaavalla tai erillisellä suojelupäätöksellä. Mikäli kohteen suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä, voidaan sopimuksen mukaisen menettelytavan katsoa olevan ajankohtainen sopimuksen solmimisen jälkeen laaditusta asemakaavasta huolimatta.

Rautatiesopimuksen kohteet on niissä tunnistettujen arvojen vuoksi sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY 2009) luetteloon. Tämä on ohjannut muun muassa näiden rautatieasemien johdonmukaista sisällyttämistä maakuntakaavojen kulttuuriympäristökohteisiin. Sopimus on siten täyttänyt yhden tehtävänsä rautateiden arvokohteiden listauksena.

VR-yhtymän tulee pyrkiä varmistamaan uusien omistajien sitoutuminen asemakiinteistöistä huolehtimiseen ja soveltuvaan käyttöön. Niin ikään ostajan on oltava tietoinen kohteen kulttuurihistoriallisista arvoista ja myös mahdollisista kunnostustarpeista. Ostajalle tulee antaa kohteen asemakaavallista suojelua tai rakennusperintölain mukaista suojelua koskevat tiedot. Myös kohteen sisältyminen

maakunnalliseen tai kuntakohtaiseen kulttuuriympäristöinventointiin samoin kuin maakuntakaavaan tulee olla ostajan tiedossa.

Rautatieasemarakennusten muutostöissä tulee hyödyntää rautatieasemien korjauskortteja ja tarvittaessa muita Museoviraston julkaisemia korjauskortteja (<https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/julkaisut/korjauskortit>). Nämä palvelevat tulevaa ostajaa jatkossa asemarakennusten ylläpitoa ja muutostöitä suunniteltaessa. Korttien saatavuus tulee olla ostajan tiedossa.

Luovutuksen jälkeisessä yhteydenpidossa kulttuuriympäristön asiantuntijaviranomainen on alueellinen vastuumuseo, ellei kohdetta ole suojeltu rakennusperintölailalla, jolloin yhteysviranomainen on edelleen Museovirasto.

VR on pyytänyt myös Museoviraston näkemystä Rautatiesopimuksen ulkopuolisten asemarakennusten luovutukseen ja niiden luovutuksissa huomioitaviin seikkoihin. Tähän voi todeta, että kaavoituksessa ja kulttuuriympäristöinventoinneissa tunnistettujen arvojen tulee olla jatkokäytön ja toimenpiteiden lähtökohtana.

Museovirasto tulee antamaan tammikuussa 2024 erillisen lausunnon nyt myytäviksi suunniteltujen asemarakennusten vaalittavista ja huomioon otettavista historiallisista ominaispiirteistä.

Osastonjohtaja

Ulla Salmela

Erikoisasiantuntija

Timo Kantonen

Tiedoksi

Hämeenlinnan kaupunki/Hämeenlinnan kaupunginmuseo
 Helsingin kaupunginmuseo / Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo
 Joensuun kaupunki/Pohjois-Karjalan museo
 Kajaanin kaupunki/Kainuun Museo
 Kotkan kaupunki/Kymenlaakson museo
 Kuopion kaupunki/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
 Lahden kaupunki/Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo
 Pohjois-Pohjanmaan museo, Kulttuuriympäristöpalvelut
 Rovaniemen kaupunki/Lapin maakuntamuseo
 Savonlinnan kaupunki/Riihisaari – Savonlinnan museo
 Tampereen museot/Museokeskus Vapriikki
 Tornion kaupunki/Tornionlaakson maakuntamuseo
 Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

MV/26055/2023

VR:n omistamien asemakiinteistöjen luovutus

Asiakirja / Dokument / Document

MV/26055/2023-2

**Museoviraston lausunto VR:n luovutettavista
asemakiinteistöistä**